

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р **Живко Ангелов Велчев**, член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ от област на висше образование 3. „Стопански, социални и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право“ (Наказателно-изпълнително право), обявен от ВСУ “Черноризец Храбър” в ДВ, бр. 26 от 13.03.2026 г., с единствен кандидат: **гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов**.

I. Данни за конкурса

Съставът на научното жури, на което съм член е определен със заповед № 265 от 13.05.2026 г. на Ректора на ВСУ “Черноризец Храбър”, като на първото заседание на научното жури ми е възложено да представя рецензия във връзка с конкурса. В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ е подал документи и е допуснат само един кандидат – гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов.

Във връзка с конкурса от кандидата са представени всички изискуеми документи, съобразно Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Кандидатът е изпълнил националните изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. От справка за индивидуалните наукометрични показатели се установява, че кандидатът разполага с повече от необходимия минимален брой точки за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6. “Право”.

II. Кратка информация за кандидата

Гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов е придобил през 2000 г., образователно-квалификационната степен „магистър“ по специалност “Право” в Технически университет – гр. Варна.

От месец май 1996 г. до настоящият момент работи в Министерство на правосъдието, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, както следва: от месец май 1996 г. до месец август 2000 г. като надзирател в Затвора – гр. Варна; от месец август 2000 г. до месец април 2004 г. като инспектор „Надзор и охрана“ на затворническо общежитие „Разделна“ към Затвора – гр. Варна; от месец април 2004 г. до месец май 2014 г. като началник на затворническо общежитие „Разделна“ към Затвора – гр. Варна и от месец май 2014 г. до настоящия момент като началник на затвор I-ва категория на Затвора – гр. Варна.

През 2022 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Наказателен процес) на тема „Трудът на лишените от свобода“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Хоноруван преподавател по „Наказателно-изпълнително право“ от 2017 г. до 2023 г., а от 29.11.2024 г. до 12.05.2026 г. е главен асистент по „Охрана на обществения ред“ в ВСУ „Черноризец Храбър“ – гр. Варна.

III. Оценка на представените трудове на кандидата за участие в конкурса

Гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов е представил за участие в конкурса една монография – хабилитационен труд, една статия и два доклада.

1. Хабилитационният труд „Охрана и сигурност в местата за лишаване от свобода“. Варна: Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, 2025. с. 220. ISBN 978-954-715-788-0 [COBISS] 75344904, по своя обем, структура, съдържание, както и с оглед на използваната научна литература и нормативните актове, дълбочината на научния анализ и значимостта на изводите и научните приноси, напълно отговаря на критериите и изискванията за монографично изследване. В него много добре е обоснована актуалността и значимостта на темата и методически правилно и ясно е изградена структурата на монографичното изследване, обосновани са аргументи за формирания предмет на изследването. Разработването на представената тема осигурява своеобразно попълване на съществуващата празнота в теоретично и практическо отношение. Прави впечатление, че кандидатът е проявил самостоятелност към изследваната проблематика и е аргументирал своите изводи. Научният апарат е детайлен, с пунктуално и прецизно цитиране.

„Охрана и сигурност в местата за лишаване от свобода“ представлява актуален научнопрактически прочит на концепциите за физическа, инженерно-техническа и динамична сигурност в затворническите учреждения в международен, европейски и национален контекст. Монографията представлява научнообосновано потвърждение на принципа за баланса между сигурност и човешки права залегнал в Минималните стандартни правила на ООН от 2015 г. (Правилата Мандела) и Европейските правила за затворите.

В **увода** е посочен теоретико-практичният интерес към научно изследване на сигурността в местата за лишаване от свобода, която представлява ключов компонент на пенитенциарната система и играе съществена роля за ефективността на наказателното правосъдие.

Глава I, озаглавена „Сигурността в местата за лишаване от свобода“, се състои от три раздела.

В **раздел I**, озаглавен „Затворното дело в контекста на сигурността“, се разглежда развитието на затворното дело в контекста на сигурността като дълъг еволюционен процес, преминаващ през три основни периода – от

първоначалната изолация, през диференцирането на наказанията, до съвременните рехабилитационни системи.

В раздел II, озаглавен „Видове места за лишаване от свобода“, се акцентира върху видовете места за лишаване от свобода, които са систематизирани въз основа на разпоредбите на ЗИНЗС и международните стандарти.

В раздел III, озаглавен „Системи за сигурност в затворите“, се поставя акцент върху факта, че сигурността в местата за лишаване от свобода представлява комплекс от правни, организационни и технически мерки, насочени към постигане целите на наказанието – защита на обществото, превенция и ресоциализация на осъдените.

Глава II, озаглавена „Основи на сигурността в местата за лишаване от свобода“, се състои от три раздела.

В раздел I, озаглавен „Конструктивно-архитектурен компонент от охраната и сигурността на местата за лишаване от свобода“, се проследява в ретроспективен и актуален план фортификацията като компонент на сигурността, която представлява съвкупност от пространствени, инженерни и фортификационни решения, чрез които се реализира т. нар. статична сигурност в местата за лишаване от свобода.

В раздел II, озаглавен „Инженерни и технически средства за охрана и сигурност“, се анализират исторически насложилите се тенденции и се разглеждат в цялост инженерните и техническите средства за охрана и сигурност като фундаментален елемент от системата за контрол в местата за лишаване от свобода, като се поставя особен акцент върху тяхната функционална, еволюционна и правна значимост.

В раздел III, озаглавен „Средства за поддържане на сигурността в затворите“, се разглежда в детайли комплекса от взаимосвързани средства, които съчетават контрол, организация на режима и различните по вид ресоциализационни дейности, чрез които се поддържа сигурността в затворите.

Глава III, озаглавена „Пенитенциарна сигурност“, се състои от три раздела.

В раздел I, озаглавен „Същност и съдържание на пенитенциарната сигурност“, се разглеждат обществени отношения, свързани със сигурността, които могат да се анализират в рамките на всяка обособена обществена система, включително наказателно-изпълнителната, като процесът по изпълнение на наказанията се явява съществен елемент от превантивната система срещу престъпността и част от националната сигурност.

В раздел II, озаглавен „Класификацията на затворниците като принцип в сигурността“, се разглежда класификацията на затворниците като основен принцип в сигурността на местата за лишаване от свобода, при който

разделянето на осъдените по категории има за цел осигуряване на безопасността, която не винаги съвпада с легалната класификация, предвидена в правните норми.

В **раздел III**, озаглавен „Видове пенитенциарна сигурност“, изследването е насочено върху предназначението на всяка пенитенциарна система и способността ѝ да удържа затворниците в изолация, предотвратявайки бягства и извършването на нови престъпления.

Глава четвърта, озаглавена „Динамична сигурност в пенитенциарната система: информационно обезпечаване, субекти и контролни механизми“, се състои от три раздела.

В **раздел I**, озаглавен „Придобиване на разузнавателна информация в пенитенциарната система“, се изследва събирането на разузнавателна информация като ключов компонент от дейността на всяка организация, като в правоприлагащите органи, въоръжените сили и търговските структури тя се използва за вземане на обосновани решения.

В **раздел II**, озаглавен „Персоналът като субект на пенитенциарната сигурност“, се разглежда персоналът на пенитенциарната система като ключов субект на динамичната сигурност, която представлява процес, зависещ от качеството на служителите, състоянието и капацитета на затворническите заведения, вътрешната организация и съдържанието на пенитенциарния живот, както и отношенията между служителите и лишените от свобода.

В **раздел III**, озаглавен „Контрол върху дейностите свързани с пенитенциарната сигурност“, контролът се разглежда от автора като ключов елемент за стабилността на затворническата система, която се изгражда върху принципите на сигурност, контрол и справедливост.

В **заключението** се извеждат изводите от проведеното изследване, че сигурността в пенитенциарните институции представлява многопластова и динамична система, в която се преплитат правни, институционални, социални и етични измерения.

2. Представени са и публикации, отговарящи на изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ, за участие в конкурса, а именно: една статия и два доклада, както следва:

а) Статия:

- Йорданов, Й. Понятие за напускане пределите на мястото за лишаване от свобода. e-JOURNAL VFU. бр. 18. Варна: Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, 2022. с. 556-557. ISSN 1313-7514 [COBISS] 69602568.

б) Доклади:

- Йорданов, Й. Наказателно изпълнение и административно правораздаване – проблеми и предизвикателства. 15 години административно

правораздаване в България – проблеми и перспективи. 15 Years of Administrative Justice in Bulgaria – Problems and Perspectives: Сборник с доклади от национална кръгла маса 15 юни 2022 г. Варна: Наука и икономика, 2022. с. 195-207. ISBN 978-954-21-1122-1 [COBISS] 55765000;

- Йорданов, Й. Средства за поддържане на сигурността в местата за лишаване от свобода. Знание, наука, иновации, технологии: Сборник доклади от научна конференция. Велико Търново: Институт за знание, наука и иновации, 2025. с. 1677-1685. ISSN 2815-3472 (print); 2815-3480 (CD/DVD) [COBISS] 53848840.

IV. Научни приноси

1. Научните приноси в хабилитационния труд на тема „Охрана и сигурност в местата за лишаване от свобода“, са **многобройни и имат различна тежест и значение**. Най-важните, основните и съществените приноси, се заключават в следното:

- За първи път в българската доктрина се прави систематично изследване на сигурността в местата за лишаване от свобода. Резултатите от изследването имат важно практическо значение, тъй като изводите и предложенията, формулирани в монографията, могат да бъдат използвани:

- В научноизследователската сфера – при по-нататъшни теоретични разработки по темата за сигурността в затворите;

- В правотворческата сфера – за разработка на нови и подобряване на съществуващите разпоредби на ЗИНЗС, както и други субсидиарно прилагани законови и подзаконови нормативни актове, уреждащи въпроси свързани със защитеността на специфични обекти, каквито са поправителните учреждения;

- В образователната и учебно-методическата сфера – резултатите от изследването могат да се използват в учебния процес при дисциплини, свързани с охрана и сигурност, наказателно и наказателно-изпълнително право, в рамките на избираемите или факултативните дисциплини в учебните планове на специализираните и общите висши училища;

- В правно-образователната сфера – за повишаване на нивото на правната информираност: резултатите от изследването могат да бъдат използвани както от служителите работещи в областта на наказателното изпълнение, така и за формиране на професионални компетенции при специалисти и риск мениджъри, работещи в институции и органи свързани с девиантното поведение на рискови социални групи.

2. “Понятие за напускане пределите на мястото за лишаване от свобода”. e-JOURNAL VFU. бр. 18. Варна: Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, 2022. с. 556-557. ISSN 1313-7514 [COBISS] 69602568:

- Изследвани са някои проблеми възникващи с терминологичната трактовка на въпроси свързани с напускане пределите на мястото за изолация;

- Акцент в изложението са дефинитивните и процесуалните проблеми свързани с обективните и субективни фактори определящи правомерността на фактическото преодоляване на изолацията в стадия на наказателното изпълнение;

- Прави се най-общ преглед на действащата законодателната уредба, касаеща възможността за правнорегламентирано напускане пределите на пенитенциарните заведения;

- Поддържа се теза, че „отклонението“ в неговия собствен смисъл на думата не може да бъде отнесено безусловно към състава на чл. 297 НК без предварителна преценка при всеки конкретен случай, т.е. без изследване на субективната страна и намеренията на дееца. Ако лишения от свобода се озове извън сферата на изолация, без намерение и съзнание по този начин да осуети или преустанови процеса по изпълнение на наложеното му от съда наказание ще е налице по-скоро отговорност по ЗИНЗС, отколкото такава по НК. Авторът представя своето виждане, че двете хипотези са доста различни по своя генезис и заслужават самостоятелно разглеждане в едно бъдещо наказателно законодателство.

3. „Наказателно изпълнение и административно правораздаване – проблеми и предизвикателства“. 15 години административно правораздаване в България – проблеми и перспективи. 15 Years of Administrative Justice in Bulgaria - Problems and Perspectives: Сборник с доклади от национална кръгла маса 15 юни 2022 г. Варна: Наука и икономика, 2022. с. 195-207. ISBN 978-954-21-1122-1 [COBISS] 55765000:

- Изследвани са проблеми възникнали при промяната на подсъдността и включването в обхвата на административните съдилища решаването на въпроси от наказателното изпълнение, след промените в ЗИНЗС от 2017 год.;

- Акцентирано е върху проблемите свързани с концептуалната постройка на наказателнорепресивната политика на държавата и новите законодателни решения;

- Изведени са правни изводи, сред които най-важният е, че няма основание да се прави разлика в съда, който трябва да притежава правомощието да разглежда и решава въпросите свързани със промяната на режима в по-тежък или по лек, още по-малка в степента на изолацията;

- Съдът, който решава въпросите за наказанието при постановяване на присъдата въз основа на преценка на всички данни, относно формата на вината и степента на обществената опасност на деянието и дееца, трябва да се признае за най-компетентен да решава и въпросите, свързани с индивидуализацията на наказателно-изпълнителното въздействие в хода на

неговото изпълнение, за да се осъществи и гарантира последователността в провеждането на наказателната репресия въобще.

4. “Средства за поддържане на сигурността в местата за лишаване от свобода“. Знание, наука, иновации, технологии: Сборник доклади от научна конференция. Велико Търново: Институт за знание, наука и иновации, 2025. с. 1677-1685. ISSN 2815-3472 (print); 2815-3480 (CD/DVD) [COBISS] 53848840:

- Представени са виждания чрез приложения интердисциплинарен подход и обобщаване на редица изследванията в областта на пенитенциарната психология и криминологията, чрез които се потвърждава, че липсата на заетост със смислени дейности на лишените от свобода оказва съществено влияние върху тяхното поведение, психическо състояние и дисциплина. В условия на бездействие се наблюдава засилване на негативни психологически явления, включително агресия и депресивни състояния, които представляват предизвикателство както за затворническия персонал, така и за самите осъдени;

- Защитава се тезата, че за да е налице институционална стабилност, е необходимо осигуряването на цял комплекс от мерки – надзор и охрана, режим, труд, обучение и здравна грижа в местата за лишаване от свобода. Всички те в своята съвкупност, водят до превенция на нарушенията на вътрешния ред, намаляване на риска от престъпления в пенитенциарните заведения и смекчаване на неблагоприятните последици лишаването от свобода.

Посочените научни достижения не изчерпват приносния характер на научноизследователската дейност на кандидата. Някои от представените от гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов научни публикации за участие в конкурса са пряко свързани с темата на хабилитационния труд, други се отличават със собствени научни достижения, извън обхвата на монографията, като всички те притежават множество научни приноси, които в своята съвкупност формират цялостната положителна оценка за кандидата във връзка с обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“.

V. Преподавателска работа

Преподавателската и научна дейност на гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов е в областта на охраната на обществения ред и наказателно-изпълнителното право.

VI. Заключение

Предвид изложеното дотук относно преподавателската, практическата и научноизследователската дейност на кандидата в конкурсната процедура, който отговаря на всички необходими изисквания по чл. 24, във връзка с чл. 26 от ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, **убедено изразявам своята положителна оценка и категорично препоръчвам на уважаемото**

научно жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет при ВСУ “Черноризец Храбър” гл. ас. д-р Йордан Димитров Йорданов да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ от област на висше образование 3. „Стопански, социални и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право” (Наказателно-изпълнително право), в катедра „Наказателноправни науки“ към Юридически факултет при ВСУ “Черноризец Храбър”.

Изготвил рецензията:

Доц. д-р Живко Ангелов Велчев

09.06.2026 г.

гр. София